

Allanazarova Fazilat Bobonazarova
Qutlimuratova Yulduzxon Abdullayevna
Kuchkarova Surayyo Zaripovna
Saparboyeva Nadira Rajabboyevna
Bahodirova Xusnora Dilmurod qizi

Annotatsiya: *Mazkur maqolada zamonaviy kasblarga mos o‘quv amaliyoti tizimini yaratishning dolzarbligi, uning asosiy yo‘nalishlari va samarali tashkil etish usullari tahlil qilinadi. Hozirgi kunda mehnat bozori talablari tez o‘zgarib borayotganligi sababli ta’lim tizimida amaliyotning o‘rni yanada ortib bormoqda. Maqolada o‘quv amaliyotini zamonaviy texnologiyalar asosida tashkil etish, nazariya va amaliyot uyg‘unligini ta’minlash, o‘quvchilarni real ish muhitiga tayyorlash masalalari yoritilgan.*

Kalit so‘zlar: *o‘quv amaliyoti, zamonaviy kasblar, innovatsiya, raqamli texnologiyalar, kasbiy ko‘nikma, dual ta’lim, mehnat bozori, integratsiya, ta’lim tizimi*

Bugungi globalashuv va raqamli rivojlanish davrida kasblarning mazmuni, shakli va ularga qo‘yiladigan talablar tubdan o‘zgarib bormoqda. Zamonaviy kasblar faqat nazariy bilim bilan cheklanib qolmay, balki amaliy ko‘nikmalarni ham chuqur egallashni talab qiladi. Shu sababli ta’lim tizimida o‘quv amaliyotini yangicha yondashuv asosida tashkil etish zarurati ortib bormoqda. Ayniqsa, yoshlarni zamonaviy kasblarga tayyorlashda amaliyot tizimining samaradorligi hal qiluvchi omillardan biri hisoblanadi.

An’anaviy ta’lim tizimida ko‘pincha nazariy bilimlarga ustunlik berilib, amaliy mashg‘ulotlar yetarli darajada yo‘lga qo‘yilmaydi. Natijada o‘quvchilar o‘qishni tugatgach, real ish muhitiga moslashishda qiyinchiliklarga duch keladi. Zamonaviy kasblar esa tezkor fikrlash, muammolarni hal qilish, jamoada ishlash va texnologiyalar bilan ishlash kabi ko‘nikmalarni talab qiladi. Shu bois o‘quv amaliyoti tizimini zamon talablari asosida qayta ko‘rib chiqish muhim hisoblanadi.

Zamonaviy kasblarga mos amaliyot tizimini yaratishda birinchi navbatda mehnat bozori talablari o‘rganilishi lozim. Qaysi kasblarga ehtiyoj yuqori ekanligi, qaysi ko‘nikmalar talab qilinayotgani aniqlanib, o‘quv dasturlari shu asosda shakllantirilishi kerak. Bu esa o‘quvchilarning kelajakda ish bilan ta’minlanish imkoniyatlarini oshiradi.

Shuningdek, amaliyot jarayonida zamonaviy texnologiyalardan keng foydalanish muhim ahamiyatga ega. Masalan, virtual laboratoriyalar, simulyatsiya dasturlari, 3D modellashtirish vositalari orqali o‘quvchilar real ish jarayoniga yaqin sharoitda tajriba orttiradi. Bu esa ularning qiziqishini oshiradi va bilimlarni samarali o‘zlashtirishga yordam beradi.

Dual ta’lim tizimi ham zamonaviy amaliyot tizimining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Ushbu tizimda o‘quvchilar bir vaqtning o‘zida ta’lim muassasasida o‘qib, korxonalarda amaliy tajriba orttiradi. Bu esa nazariya va amaliyot o‘rtasidagi uzviy

bog‘liqlikni ta’minlaydi. Natijada o‘quvchilar bitiruvdan so‘ng ishga tayyor mutaxassis sifatida shakllanadi.

O‘quv amaliyotini samarali tashkil etishda o‘qituvchining roli ham muhimdir. O‘qituvchi nafaqat bilim beruvchi, balki yo‘naltiruvchi va motivator sifatida faoliyat yuritishi lozim. U o‘quvchilarga mustaqil ishlashni o‘rgatishi, ularning ijodiy fikrlashini rivojlantirishi kerak. Shu bilan birga, o‘qituvchi zamonaviy texnologiyalarni yaxshi bilishi va ularni amaliyot jarayonida qo‘llay olishi zarur.

Yana bir muhim jihat – bu o‘quvchilarni real ish muhitiga yaqinlashtirishdir. Buning uchun ishlab chiqarish korxonalari, tashkilotlar bilan hamkorlikni yo‘lga qo‘yish lozim. Amaliyotlar bevosita ish joylarida o‘tkazilsa, o‘quvchilar kasbning real sharoitlarini o‘z ko‘zi bilan ko‘radi va zarur tajribaga ega bo‘ladi.

Zamonaviy amaliyot tizimini yaratishda individual yondashuv ham muhim ahamiyatga ega. Har bir o‘quvchining qobiliyati va qiziqishlarini inobatga olgan holda unga mos vazifalar berilishi kerak. Bu esa o‘quvchining o‘z ustida ishlashiga va kasbiy rivojlanishiga yordam beradi. Shu bilan birga, o‘quv amaliyotining natijalarini baholash tizimini ham takomillashtirish zarur. Faqat nazariy bilimlarni emas, balki amaliy ko‘nikmalarni ham baholashga e’tibor qaratish lozim. Turli loyihalar, amaliy topshiriqlar va real vazifalar orqali o‘quvchilarning bilim darajasini aniqlash mumkin.

Zamonaviy kasblarga mos amaliyot tizimini yaratish jarayonida muammolar ham mavjud. Jumladan, moddiy-texnik bazaning yetarli emasligi, zamonaviy jihozlarning yetishmasligi, o‘qituvchilarning malaka darajasi kabi omillar bu jarayonni qiyinlashtiradi. Shu sababli ta’lim muassasalarini zamonaviy texnika bilan ta’minlash, o‘qituvchilar malakasini oshirish muhim vazifa hisoblanadi.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy kasblarga mos o‘quv amaliyoti tizimini yaratish bugungi kunning dolzarb masalalaridan biridir. Bu tizim o‘quvchilarning nafaqat bilimini, balki amaliy ko‘nikmalarini ham rivojlantiradi. Natijada jamiyat uchun malakali, raqobatbardosh va zamonaviy mutaxassislar tayyorlanadi. Ta’lim tizimida amaliyotga e’tiborni kuchaytirish orqali yoshlarni kelajak kasblariga samarali tayyorlash mumkin